

Muiden Pohjois-Karjalan kuntien tuleminen Polkka - Pohjois-Karjalan Tukipalvelut Oy:n osakkaiksi ja osakkeiden myyminen kunnille

KH 25.04.2022 § 156
3424/02.05.05.01/2022

Siun sote ja Joensuun kaupunki perustivat Polkka Oy:n vuonna 2016. Yhtiön tarkoituksena on tarjota ateria- ja puhtauspalveluja (sekä jatkossa mahdollisesti myös henkilö-, tavarakuljetus- ja muita logistiikkapalveluja) omistajilleen kustannusvastaavasti ja tehokkaasti. Palvelut ja niistä perittävät maksut määritellään yhtiön ja osakkaiden välisissä palvelusopimuksissa. Palvelusopimuksessa määritellään myös mm. palvelujen tarkempi sisältö, palvelujen laatuksiteerit ja -mittarit sekä palvelusopimuksen kesto. Yhtiö on voittoa tavoittelematon eikä jaa osinkoa.

Yhtiö toimii ns. in house -periaatteella eli se tuottaa toimialansa palveluja osakkailleen (mukaan lukien osakkaan konserniin kuuluvat yhteisöt). Yhtiö voi tuottaa palveluja myös ulkopuolisille tilaajille kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön rajoissa siten ja siinä laajuudessa, että yhtiön in house -asema ei vaarannu.

Yhtiön omistus jakautuu niin, että sen 25 000 osakkeesta Siun sote omistaa 60 % (15 000 osaketta) ja kaupunki 40 % (10 000 osaketta). Siun sote ja kaupunki sijoittivat yhtiön osakepääomaksi 2,5 m€. Yhden osakkeen merkintähinta oli siten 100 euroa. Yhtiön hallituksessa on seitsemän jäsentä, joista neljä valitaan Siun soten esityksestä ja kolme Joensuun kaupungin esityksestä.

Yhtiötä perustettaessa muut Pohjois-Karjalan kunnat eivät olleet vielä halukkaita tulemaan mukaan yhtiön toimintaan, vaan halusivat järjestää ateria- ja puhtauspalvelunsa itse. Nytemmin Polkka Oy on käynyt keskusteluita Pohjois-Karjalan kuntien kanssa ja osa kunnista on ilmaissut halukkuutensa tulla yhtiön osakkaiksi ja ostaa Polkka Oy:ltä tarvitsemansa ateria- ja puhtauspalvelut tai ainakin osan näistä palveluista.

Siun sote ja kaupunki ovat Polkka Oy:n omistajina valmistelleet mallia, jonka mukaisesti halukkaat kunnat voisivat tulla Polkka Oy:n osakkaiksi. Tämä tapahtuisi siten, että Siun sote ja kaupunki myyvät omia osakkeitaan mukaan tuleville kunnille. Lähtökohtana myynnissä olisi se, että Siun soten omistusosuuden tulee aina säilyä Polkka Oy:ssä vähintään 50,1 %:ssa, jotta yhtiö säilyy Siun sote tytäryhtiönä. Vastaavasti Joensuun kaupungin minimiomistuksen tulisi olla vähintään 25 % yhtiön osakkeista.

Mukaan tuleville kunnille myytävien osakkeiden määrän on suunniteltu määräytyvä kuntien asukasluvun mukaan. Tämän olisi yksinkertainen ja selkein tapa määritellä myytävien osakkeiden lukumäärä. Mikäli osakkeet myytäisiin esim. palvelujen käytön mukaisessa suhteessa, jouduttaisiin nyt mukaan tulevien kuntien omistusten määrää myöhemmin muuttamaan osakkaiden määrän mahdollisesti lisääntyessä, koska palvelun käytön jakama riippuu mukanaolevien kuntien määrästä sekä palvelujen volyyymista ja sen muutoksista. Sinällään myyjien eikä osakkaiksi tulevien kuntien kannalta myytävien osakkeiden lukumäärällä ei ole ratkaisevaa merkitystä asiassa, koska yhtiö ei esim. jaa osinkoa. Lisäksi osakkaiden edustus yhtiön hallituksessa ei jäljempänä esitettävien perusteiden ole suoraan sidottu omistettavien osakkeiden lukumäärään. Kun joidenkin mukaan tulevien kuntien tarkoituksena on ostaa vain osa palveluistaan Polkka Oy:ltä, näille kunnille myytävien osakkeiden lukumäärä olisi puolet täydestä osakemäärästä.

Kunnille myytävien osakkeiden lukumäärää määräytyisi siten seuraavan taulukon mukaisesti:

Kunnassa asukkaita 31.12.2021	Myytävät osakkeet (kpl), kun kunta ostaa 50 % tai yli palveluista Polkalta	Myytävät osakkeet (kpl, kun kunta ostaa alle 50 % palveluista Polkalta
0 – 1999	100	50
2000 – 3999	200	100
4000 – 5999	300	150
6000 – 7999	400	200
8000 – 9999	500	250
10 000 – 11 999	600	300
12 000 – 13 999	700	350
14 000 – 15 999	800	400

Osakkeiden myyntihinta määräytyisi osakkeiden matemaattisen arvon mukaan. Tämä saadaan vähentämällä Polkka Oy:n varojen arvosta velkojen määrä ja jakamalla näin saatu nettovarallisuus yhtiön kaikkien osakkeiden lukumäärällä. Tällä hetkellä osakkeen matemaattinen arvo on 103 euroa.

Nykyisen tiedon mukaan yhtiön osakkuudesta ovat kiinnostuneet Heinävesi, Kitee, Tohmajärvi, Ilomantsi, Liperi ja Nurmes. Näistä Liperi ja Nurmes ostaisivat vain osan palveluistaan Polkka Oy:ltä.

Mikäli em. kunnat tulisivat osakkaiksi, niille myytävien osakkeiden lukumäärää olisi seuraava:

Kunta	Palvelutuotanto	Asukasluku	Osakemäärä	Kauppahinta	Osuus osakepääomasta
Heinävesi	Kaikki	3134	200	20 600	0,8 %
Kitee	Kaikki	9871	500	51 500	2,0 %
Tohmajärvi	Kaikki	4236	300	30 900	1,2 %
Ilomantsi	Kaikki	4628	300	30 900	1,2 %
Liperi	<50 %	11 986	300	30 900	1,2 %
Nurmes	<50 %	9 414	250	25 750	1,0 %
Yhteensä			1 850	190 550	7,4 %

Kunnat tekevät lopulliset päätöksensä mukaantulosta kevään 2022 aikana. Siun soten kanssa on keskusteltu, että nyt ensi vaiheessa myyjänä olisi kaupunki, jolloin kaupungin osakeomistus laskisi 10 000 osakkeesta 8 150 osakkeeseen eli 32,6 %:iin yhtiön kaikista osakkeista.

Hankintalain mukaan sidosyksikköhankinta edellyttää, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa sidosyksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa. Näin ollen jotta mukaan tulevat kunnat voisivat tehdä in house -asemansa perusteella hankintoja Polkka Oy:ltä ilman kilpailutusta, niillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa myös yhtiön hallintoon. Tämä on järjestettävissä niin, että uusilla osakkailla on yhteinen edustus yhtiön hallituksessa.

Edellä todetuvin tavoin tällä hetkellä Polkka Oy:n hallituksessa on seitsemän jäsentä, joista neljä on Siun soten ja kolme kaupungin esittämää jäsentä. Uusien osakkaiden tullessa mukaan heille on yhteisesti varattava yksi hallituspaikka. Kun Polkka Oy:n nykyinen hallitus on käytännössä valittu nykyisen kuntavaalikauden pituiselle ajalle eli kevääseen 2025 saakka, muutosten tekeminen hallitukseen on tässä vaiheessa hankalaa. Niinpä on lähdetty siitä, että Polkka Oy:n hallituksen jäsenten lukumäärää lisätään väliaikaisesti yhdellä, jolloin hallitus koostuisi nykyisistä Siun soten neljästä ja kaupungin kolmesta jäsenestä ja yhdestä uudesta mukaan tulevin kuntien yhteisesti esittämästä jäsenestä. Tämä uusi jäsen valittaisiin hallitukseen sen jälkeen, kun mukaan tulevat kunnat ovat asian keskenään sopineet.

Koska kahdeksanjäseninen hallitus on tämänkaltaisessa osakeyhtiössä varsin laaja, tarkoituksena on, että tämän kuntavaalikauden jälkeen palataan seitsemänjäseniseen hallitukseen. Tällöin hallitus koostuisi neljästä Siun soten, kahdesta Joensuun kaupungin ja yhdestä muiden kuntien esittämästä jäsenestä. Koska yhtiön tulee olla Siun soten konserniyhtiö, Siun sotella tulee olla enemmistö yhtiön hallituksessa.

Alun perin Siun soten ja Joensuun kaupungin välistä yhtiötä koskevaa osakassopimusta on osakaspohjan laajentamisen yhteydessä tarpeen päivittää niin, että siinä sovitaan mm. hallituksen kokoonpanosta edellä todetuin tavoin ja osakkeiden myynneistä jatkossa sekä muista tarvittavista seikoista. Osakassopimuksessa voidaan myös sopia siitä, että yhtiö järjestää vuosittain osakaskokouksen, jossa yhtiö informoi osakkaita yhtiön toiminnasta ja sen kehittämisestä. Osakaskokouksessa osakkaat keskustelisivat ja linjaisivat yhtiön strategiaa ja tulevan toiminnan suuntalinjoja. Osakaskokous osaltaan vahvistaisi yhtiön sidosyksikköasemaa myös pienosakkaiden suuntaan. Osakassopimus tuodaan Joensuun osalta aikanaan Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaisesti omistajaohjausjaoston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen tulee tässä vaiheessa hyväksyä, että asiassa voidaan edetä edellä selostetulla tavalla ja päättää, että kaupungin omistamia Polkka Oy:n osakkeita voidaan myydä muille Pohjois-Karjalan kunnille siten, että Joensuun kaupungin omistusosuus Polkka Oy:ssä ei laske alle 25 %:n. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupungilla tulee säilyä omistuksessaan vähintään 6 250 Polkka Oy:n osaketta, jolloin kaupunki myy osakkeitaan yhteensä enintään 3 750 kappaletta. Kullekin yksittäiselle kunnalle myytävien osakkeiden lukumäärää määräytyy edellä esitettyjen perusteiden mukaan. Kun päätös muotoillaan niin, että kaupunki voi myydä osakkeita yhteensä enintään 3 750 kappaletta, tämän saman päätöksen nojalla kaupunki voi tarvittaessa myös jatkossa myydä Polkka Oy:n osakkeitaan, mikäli myöhemmin jotkut muut kunnat haluavat tulla Polkka Oy:n osakkaiksi. Myyntimahdollisuudelle tämän päätöksen nojalla on kuitenkin aiheellista asettaa takarajaksi tämän valtuustokauden loppu.

Valmistelija: kaupunginlakimies

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

hyväksyä Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:n osakaspohjan laajentamisen edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti ja

myydä Joensuun kaupungin omistamia Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:n osakkeita yhtiön osakkaaksi haluaville muille Pohjois-Karjalan kunnille yhteensä enintään 3 750 kappaletta. Osakkeen myyntihinta (euroa/kpl) määräytyy Polkka Oy:n osakkeen myyntihetken matemaattisen arvon (yhtiön nettovarallisuus jaettuna osakkeiden lukumäärällä; tällä hetkellä 103 euroa/osake) mukaan. Osakkeet myydään muutoin tavanomaisin osakekaupan ehdoin.

Tämän päätöksen nojalla Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:n osakkeita voidaan myydä muille Pohjois-Karjalan kunnille 31.5.2025 saakka.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Anssi Törmälä saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Kaupunginlakimies Mikko Kärkkäinen oli oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.